

Het geheim onder de rook van Sicilië Isole Egadi

Onbekend, maar verre van onbemind. De Egadische eilanden, zeven kilometer uit de Siciliaanse kust, zijn de ideale bestemming voor mensen die liever wandelen, fietsen of duiken dan op een strand liggen. Piepklein zijn ze, maar groot genoeg om je een weekje onder te dompelen in rust, natuur en Italiaanse eilandcultuur.

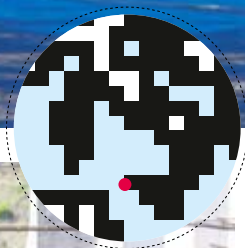
Aan het einde van de kade liggen twee fietswinkeltjes. Meteen na aankomst van de veerboot in het haventje van Favignana is het daar een drukte van belang. Toch is iedereen in een mum van tijd van een huurfiets voorzien. Borg betaald, slot overhandigd, banden gecheckt: veel fietsplezier!

De geoliede machine van de winkeltjes doet bijna Nederlands aan, maar Favignana is honderd procent Italiaans. Of zoals de bewoners het zelf zien: Siciliaans. Zo vreemd is dat niet. De drie Egadische Eilanden – Favignana, Levanzo en Marettimo – liggen voor de kust van Sicilië en maakten daar in een ver geologisch verleden ook onderdeel van uit. De eilanden verschillen heel erg in karakter, maar kennen twee grote overeenkomsten: de wonderbaarlijk ontspannen sfeer en de vriendelijke en gastvrije bewoners. Favignana combineert dat met vrolijke levendigheid, Levanzo met eenvoud en Marettimo met veel natuurschoon. Dat laatste eiland scheidde zich honderdduizenden jaren eerder af van Sicilië dan de andere twee en ligt er ook net iets verder vandaan.

Maar ‘verder’ is tamelijk relatief: Favignana en Levanzo liggen op amper zeven kilometer uit de kust van Trapani, en Marettimo op ongeveer het dubbele. Die havenstad in het noordwesten van Sicilië is ook de enige toegangspoort naar de

Openingspagina: uitzicht op de haven en het dorpje van Marettimo. Deze pagina's: een bootje bij de grotten van Marettimo; mobiele supermarkt; lokaal lekkers van Favignana; een tegelschildering van de drie eilanden; de blikjes waarin vroeger de tonijn van Florio werd bewaard.

eilanden. In het hoogseizoen vertrekken vanuit Trapani elk uur veerboten naar de drie eilanden. Een half uurtje varen en je staat op de kade van Favignana. Dat extra half uurtje is waarschijnlijk de reden dat de Egadische Eilanden nog relatief onbekend zijn in het buitenland en vooral veel Italiaanse vakantiegangers trekken. Die Italianen, zowel van het vasteland als van Sicilië, komen hier vanwege het authentieke karakter van Favignana. Hier geen ronkende Vespa's of geparkeerd blik: de eilanden zijn te klein voor taxi's of huurauto's.

Slalommen

Daarom huren bezoekers hier en masse een fiets: het is de enige manier het eiland rijdend te verkennen. En dat kan vrij gemakkelijk, want het eiland is vrijwel vlak, op een forse heuvelrug met toppen van 300 meter na. En die heuvelrug valt te omzeilen via een tunnel of een weggetje langs de zuidkust. Fietsen is hierdoor voor niemand te zwaar, al voelt het in de oostelijke helft van het eiland soms als slalommen over een oud slagveld. Het landschap is hier vergeven van perceelgrote gaten in de grond van vijf, zes meter diep: minigroeves waar tufsteen is gewonnen, een zachte steensoort van vulkanische oorsprong. Eeuwenlang was dit het enige bouw materiaal op Favignana. Datzelfde tufsteen heeft nog een gunstige eigenschap: het houdt zout vast, terwijl het water doorlaat. Hierdoor is in al die minigroeves zoet water bereikbaar geworden voor bomen en planten. Zodoende zijn op verrassend veel plekken groene

Deze pagina: uitzicht op de Cala Rossa, Favignana. Rechterpagina: het stadje van Favignana, met op de voorgrond de gebouwen van de voormalige tonijn-verwerkingsfabriek, tegenwoordig in gebruik als museum (foto's onder)

oases ontstaan: een soort grottuinen, omringd door fruitbomen. Favignana moet het echter niet hebben van zijn binnenland maar vooral van zijn kustlijn, van de talloze baaitjes met water dat afhankelijk van de zeebodem van kleur verschiet in alle soorten blauw. Die baaitjes zijn meestal per fiets bereikbaar, maar minstens zo bijzonder is om dat per boot te doen. En dat is zo geregeld. Heel wat eilandbewoners verhuren hun boot – al dan niet met zichzelf erbij. Het is een goedkope en heerlijke manier om het eiland op z'n mooist te zien: vanaf het water.

Mattanza

Het enige historische overblijfsel is de ruïne van het fort Santa Caterina dat boven op het hoogste punt van het eiland staat. Laat je niet in het ootje nemen door eilandbewoners die zeggen dat je er in een half uurtje vanaf het stadje heen loopt: de pittige wandelroute kost minstens een uur. Oorspronkelijk kende het eiland nog twee kastelen: een al lang geleden afgebroken fort bij de haven en een fort in het stadje zelf. Dat laatste bestaat grotendeels nog steeds, maar bizar genoeg werd er in de jaren tachtig een grote gevangenis omheen gebouwd, speciaal bestemd voor veroordeelde maffialeden. Inmiddels is die al tien jaar gesloten en zijn er plannen om het historisch fort in oude glorie te herstellen. Niet dat je daar veel van merkt als je door het stadje wandelt. De meeste bezoekers struinen toch vooral door de steegjes en

Heel wat eilandbewoners verhuren hun boot, al dan niet met zichzelf erbij. Een heerlijke manier om het eiland te zien

straatjes rond het gezellige dorpsplein of in het haventje. Daar zijn bovendien de sporen te vinden van de kleurrijke geschiedenis die Favignana tot ver buiten Europa tot een bekende naam maakte. Die draait om de vangst van de blauwvintonijn. Inmiddels een zwaar gedecimeerde vissoort in de Middellandse Zee, maar ooit was dat wel anders. Met name in de 19de en 20ste eeuw was de tonijn van Favignana bekend tot ver buiten Europa. Een welgestelde koopman in specerijen uit Calabrië besloot een tonijnfabriek te beginnen die uitgroeide tot de grootste en feitelijk enige echte onderneming op de Egeïsche Eilanden. En wat voor één. Vrijwel de gehele bevolking van Favignana werkte in de fabriek van de familie Florio, die op het hoogtepunt van het bedrijf liefst 99 bootjes en scheepjes in bezit had. Niet alleen zorgde de tonijnindustrie voor inkomen, de Florio's waren ook de eersten om in hun fabriek vrouwen in dienst te nemen en gratis onderwijs in te stellen voor alle kinderen op het eiland. Na vijf generaties ging het Florio- >

imperium tijdens de crisisjaren van begin vorige eeuw ten onder, al zou de *mattanza*, de traditionele tonijnvangst, nog tot 2007 blijven bestaan. De fabriek is nu gerestaureerd en omgevormd tot een prachtig museum waarin het verleden herleeft, inclusief interviews met de laatste beoefenaars van de mattanza. Nicolay Marseguerra, een dertigjarige Favignaan, heeft het Florio-imperium nooit meegemaakt. Wel is hij trots op wat de dynastie hier sociaal-maatschappelijk heeft gepresteerd. Met dezelfde trots en volharding als zijn voorvaderen werkt hij aan zijn eigen bestaanszekerheid op Favignana. Sinds zeven jaar legt ook hij zich toe op het rondvaren van toeristen. ‘Ik bezit inmiddels zestien bootjes, waarvan twee grotere, en ik heb nu zes man in dienst.’ En hij wil nog verder groeien. Zijn grootste passie en favoriete gespreksonderwerp is echter eten. In een van de betere restaurants op het eiland geeft hij tijdens een gezamenlijk etentje de kok dan ook doorlopend advies. Geen wonder, want hij kan zelf koken als de beste, zo weten de gelukkigen die hem als kapitein bij een dagtochtje meemaken.

Linkerpagina: vissers ontwarren hun netten op Marettimo; het schiereilandje met het kleine kasteel; straatbeeld met kerkje. Deze pagina: aanlegplaats op Marettimo; Levanzo gezien vanaf het water; een van de grotten van Marettimo. Volgende pagina: de imposante kustlijn van Marettimo; Blue Marino, Favignana.

Als we een dagje met hem meevaren staat hij bijna twee uur in zijn kajuitje te koken voor de passagiers. Hij serveert uiteindelijk heerlijke pasta, voortreffelijke wijn en vooral fantastische tonijnmuses. Hij is vooral nieuwsgierig naar wat iedereen vindt van een onbestemd ogende, maar fris smakende pesto. ‘Lekker? Ja hè? Het is een typisch recept van dit eiland. Het belangrijkste ingrediënt is tonijnsperma.’

Prehistorische tekeningen

Vanaf Favignana is het een kort overtochtje naar Levanzo. Het kleinste van de drie Egadische eilanden kent één heel klein dorpje. Er zijn geen winkels, geen restaurants en ook geen overnachtingsmogelijkheden. Ook hier kun je met een bootje het eiland rond, al is Levanzo ook bijna rond te lopen. Eén hoogtepunt is het vermelden waard: de Grotta del Genovese, een grot met daarin prehistorische tekeningen van herten, paarden, vissen en mensenfiguren. Waar Levanzo in een halve dag wel verkend is, kun je je op Marettimo met gemak een hele week vermaken. In tegenstelling tot Favignana kent het dorpje op Marettimo, dat in de wintermaanden slechts 300 inwoners telt, wel veel mooie, opgeknapte huisjes met vers geschilderde blauwe houten luiken en deuren. Er zijn genoeg leuke kleinschalige accommodaties en een paar prima restaurants. Strand kennen ze hier niet. En aan een fiets heb je hier niets: zo plat als Favignana >

grotendeels is, zo heuvelachtig is het hier. Want Marettimo steekt letterlijk en figuurlijk boven de andere twee eilanden uit. De Pizzo Falcone reikt 684 meter hoog, maar ook de andere grillige bergtoppen wekken ontzag met hun scherpe en rauwe vormen. Bovendien bieden zij een veilig onderkomen voor wilde geiten en diverse vogelsoorten en vooral voor een hele verzameling zeldzame en beschermde plantsoorten.

De wateren rond het eiland zijn beschermd natuurgebied en een feest voor snorkelaars en met name duikers. Omdat de kustlijn is bezaaid met grotten is een boottocht hier trouwens nog meer dan op de andere twee eilanden verplichte kost. De meeste bezoekers komen hier echter om te wandelen. Niet in hartje zomer, dan is het simpelweg te heet. Maar in het voor- en najaar kun je met gemak een volle week uittrekken om alle verschillende wandelroutes te lopen. De pittigste is natuurlijk die naar de top van de Falcone, waar ook een geoefende loper een dag voor nodig heeft. De beloning: oogstrelende vergezichten, memorabele bergpaadjes en honderd procent natuur. De gemakkelijkste route is die naar de Casa Romana, de restanten van een tweeduizend jaar oude Romeinse uitkijkpost in de heuvels boven het dorpje. Pal naast die ruïne staat een prachtig Byzantijns kerkje uit de 12de eeuw. Marettimo kent dus niet alleen natuurlijke rijkdom, maar ook nog de oudste cultuurschatten van de drie eilanden.

Kasteelroman

Wie niet te porren is voor wandelen, fietsen of duiken, heeft aan Marettimo ook een ideale bestemming voor een vakantie vol rust, yoga of meditatie. En voor creatievelingen staat op een schiereilandje in de noordoostelijke punt van het eiland een klein kasteeltje dat erom schreeuwt op de foto of op het doek vereeuwigd te worden. Ooit gebouwd als uitkijkpost tegen aanvallen van Noormannen of Algerijnse piraten, en door Spaanse bezetters omgebouwd tot gevangenis. In de achttiende eeuw sloten Napolitaanse machthebbers er vervolgens al hun politieke tegenstanders in op. Die zaten hier tot aan hun dood opgesloten in voormalige waterbassins, zonder daglicht, vol brak water en nauwelijks verse lucht. Het moet in die tijd de ellendigste gevangenis in heel Europa zijn geweest. Dat schreeuwt om een mooie roman. En een fijnere plek om die te schrijven dan Marettimo, is nauwelijks denkbaar. •

tips & adressen

• Zwemmen

Een duik nemen kan op diverse plekken, maar alleen Favignana kent twee echte zandstranden. Lido Burrone en Cala Azzura zijn tijdens het hoogseizoen echter heel druk. Wie een mooi baaitje zoekt met prachtig zwemwater kiest voor Cala Rossa of Cala Rotonda. Zowel op Favignana als Marettimo zijn meerdere aanbieders van snorkel- en duikexcursies.

• Boottochten

Op Favignana: de Brezza Marina van Nicolay Marseguerra (zie verhaal): voor 35 euro een dagtrip rond het eiland inclusief heerlijke lunch. Op Marettimo kun je op

stappen bij Leonardo Parisi Maiorana, te regelen bij de honingwinkel in het dorpje.

• Winkeltjes

Op Favignana bieden veel winkeltjes tonijnproducten aan. De beste, met op het eiland gemaakte waar, is Tamaro aan de Via Nicotera. De beste delicatessenwinkel is La Pasticceria FC. Verder zijn er allerlei winkeltjes met aardewerk, sieraden en kleding.

• Eten & drinken

Op Favignana en Marettimo wordt veel vis geserveerd, vooral tonijn en zwaardvis. Populair zijn ook *arancini*, ofwel Siciliaanse

krokante rijstballen, en brioches met schepijs.

• Overnachten

- Hotels en B&B's zijn er op Favignana in alle prijsklassen. Houd er wel rekening mee dat de prijzen in augustus hoger liggen. Aanraders zijn de appartementen van Il Giardino delle aloe en hotel Scirocco e Tramantana. www.ilgiardinodellealoe.it, www.sciroccoettramantana.com
- Op Marettimo zijn twee hotels en legio B&B's. Aanraders zijn B&B Tartaruga en het prachtige Eco Resort Marettimo Residence www.marettimoresidence.it, www.latartarugabedandbreakfast.it.